

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1546/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:108. § b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.140/2025/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:108. § b) pontja, valamint a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.140/2025/5. számú másodfokú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és a Veszprémi Járásbíróság 7.P.21.097/2024/25-I. számú elsőfokú ítéletére kiterjedő hatályú megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással, a támadott bírósági döntés tekintetében továbbá az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmét is állította.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 2009. december 1-jén kelt 1.P.III.23.831/2008/27. számú ítéletével megállapította az indítványozó apaságát a 2009. június 28-án született gyermek vonatkozásában. 2024-ben az indítványozó (egyebek mellett egy nemzőképességi vizsgálat eredményére hivatkozással) pert indított az apasági vélelem megdöntése iránt, és az eljárásban DNS-teszt elvégzését is kérte. A bíróság a Ptk. 4:108. § b) pontja alkalmazásával – amely kizárja az apaság vélelmének megtámadását abban az esetben, ha az apaságot bíróság állapította meg – elutasította a keresetét. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [3] Ezt követően benyújtott – hiánypótlási felhívásra kiegészített – alkotmányjogi panaszában az indítványozó elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a Ptk. alkalmazása a perben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő, visszaható hatályú jogalkalmazásnak minősül. A Ptk. ugyanis 2014. március 15-én lépett hatályba, az indítványozó apaságát viszont korábban, még 2009-ben állapította meg a bíróság. A Ptk.-val ellentétben az akkori szabályok nem tekintették megdönthetetlen vélelemnek az apaság bíróság általi megállapítását, és az indítványozó is annak tudatában járt el, hogy ha „később kiderülne valami, lehetőség van változtatni”. Szerinte a korábbi jogi környezetben történtek vizsgálata egy később hatályba lépett, eltérő szabály alapján alaptörvény-ellenes jogalkalmazás.
- [4] Az indítványozó azt is állítja, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése magába foglalja a „családi kapcsolat meglétének, vagy meg nem létének a tisztázhatóságát”, és az az ítélet, amely a származás érdemi vizsgálatának a mellőzésével utasítja el az apaság vélelmének a megdöntésére irányuló keresetet, lényegéből fakadóan alaptörvény-ellenes.
- [5] A Ptk. 4:108. § b) pontjának alaptörvény-ellenességét – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe való ütközését – az indítványozó a bírósághoz fordulás jogának a sérelmével indokolja. Kifejti, hogy egy vélelem nem lehet megdönthetetlen, és ha kiderül, hogy a gyermek vérszerinti apja nem az, akit apaként bejegyeztek és akinek ebből jogai és kötelezettségei keletkeztek, akkor ilyen esetben biztosítani kell a bírói utat.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 2.1. A támadott végzést 2025. május 28-án vette át az indítványozó, a panaszt pedig ugyanazon a napon, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján határidőben nyújtotta be. A támadott ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették. A támadott jogszabályi rendelkezést az eljárásban alkalmazta a bíróság. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és az eljárásban felperesként való részvételére tekintettel érintettnek minősül. Az indítványt Alaptörvényben biztosított jog [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmére alapították, és az teljesíti a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit is.
- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt két alternatív feltétel – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés – fennállása esetén fogadja be.

- [9] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezéseket – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését – érintően [az apasági vélelem megdöntésével kapcsolatban lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat; a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát képező bírósághoz fordulás joga tekintetében lásd például: 13/2021. (IV. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [10] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [11] A fennálló alkotmánybíróági gyakorlatra tekintettel, amely a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez kapcsolja {lásd a legutóbbi gyakorlatból például: 3419/2024. (XI. 28.) AB határozat, Indokolás [36]}, a támadott ítélettel összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme az indítványban felhozott indokok alapján az alkotmányos összefüggés hiánya miatt nem merül fel. Lényeges körülmény mindemellett, hogy a Ptk. 4:108. § b) pontja alkalmazását a másodfokú bíróság kifejezett jogszabályi rendelkezésre – Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 32. §-ára – alapította (lásd: Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.140/2025/5. számú ítélet, Indokolás [8]).
- [12] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésére alapított indítvány-elem tekintetében az Alkotmánybíróság nem hagyhatta figyelmen kívül, hogy az apaság megállapítására bíróági ítélettel került sor 2009-ben. Ez azt jelenti, hogy korábban egy, az indítványozó részvételével lefolytatott bíróági eljárásban – amelyben az indítványozónak is lehetősége volt bizonyítási indítványt előterjeszteni – már megvizsgálták a származás kérdését, és a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok (köztük az indítványozó nyilatkozata) alapján döntött az indítványozó apaságáról. Ilyen előzmények után nem merül fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye a VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben azért, mert a bíróság nem vizsgálta meg újra az indítványozó apaságát, és a keresetet az erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés – a Ptk. 4:108. § b) pontja – alkalmazásával elutasította.
- [13] Az indítványozó a Ptk. 4:108. § b) pontjával összefüggésben a bírósághoz fordulás jogának a sérelmét állította, arra hivatkozott, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét okozva megakadályozza a bírói út igénybe vételét az ügyében. Kétségtelen, hogy a „bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson” {13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [71]}.

Ugyanakkor a Ptk. 4:108. § b) pontja tartalmát tekintve egy korábban hozott bírósági döntés felülvizsgálatát zárja ki, nem pedig eleve magát a bírói utat, tehát azt, hogy a származás kérdésében bíróság hozzon döntést. Az Alkotmánybíróság emiatt megállapítja, hogy a korábbi bírósági eljárásra és a származás kérdését az indítványozó vonatkozásában jogerősen eldöntő bírósági ítéletre tekintettel ezt az indítványi elemet illetően sem azonosítható érdemi elbírálást igénylő kérdés az ügyben.

[14] A fentiek alapján az indítványozó által megjelölt alapvető jogok tekintetében az alkotmányjogi panaszban foglaltak a konkrét ügyben nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem elegendők a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megalapozására sem.

[15] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. november 18.

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kozma Ákos s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró